

РЕЦЕНЗИЯ

на

научните трудове на гл. ас. д-р Зорница Ганчева Петкова за заемане на академична длъжност „доцент“, по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) за нуждите на катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ към Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов

от

проф. д-р НАДЯ ЕНЧЕВА КОСТОВА, научна специалност 05.02.07.: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ – Икономически университет - Варна, член на Научно жури, съгласно заповед №435 от 21 май 2018 г. на Ректора на Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов

I. Представяне на кандидата

По обявления конкурс в Държавен вестник бр. № 27/27.03.2018 г. – (едно място) за академична длъжност „доцент“, по област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) и решение на факултет „Стопанска отчетност“, протокол № 11/14 май 2018 г., за нуждите на катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ към Стопанска академия „Д.А.Ценов“ гр. Свищов, са постъпили документи за участие от гл.ас. д-р Зорница Ганчева Петкова.

През 2000г. Зорница Петкова се дипломира като магистър по „Стопански и финансов контрол“ в Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов.

През декември 2006 г. придобива образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност 05.02.07. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, въз основа на защитена дисертация на

тема „Проблеми на митническия контрол при режимите с отложено плащане” (диплом, издаден от ВАК № 30898 от 22.12.2006г.).

II. Основание за написване на рецензията

Настоящата рецензия е написана въз основа на:

- Решение на факултет „Стопанска отчетност” с протокол № 11/14 май 2018 г.
- Заповед № 435 от 21 май 2018 г. на Ректора на СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов;
- Списък на документацията, представена от кандидата за доцент гл. ас. д-р Зорница Петкова, придружен с всички изискуеми документи за участие в конкурса;
- Изискванията на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” - Свищов;
- Изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

III. Персонална характеристика на кандидата

Цялата трудова дейност на гл. ас. д-р Зорница Петкова е преминала в СА „Д.А.Ценов” - гр. Свищов. Тя започва работа като асистент в СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов през 2006 г. и до този момент е на постоянен трудов договор към академията, като последователно заема следните длъжности: септември 2006 г. – януари 2007 г. – асистент; януари 2007 г. – март 2010 г. – старши асистент; от април 2010 г. до момента – главен асистент в катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност” към факултет „Стопанска отчетност“. Към 17.04.2018 г. гл. ас. д-р Зорница Петкова има трудов стаж във висшето училище 11 години и 6 месеца.

От приложената в документите за участие в конкурса Справка за академичната заетост на гл. ас. д-р Зорница Петкова за периода 2012 – 2018 учебни години, издадена от отдел БМО при СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов е видно, че е налице аудиторна и извън аудиторна академична заетост, превишаваща норматива.

От 2007г. до 2010г. кандидатът за доцент е секретар УМОА на магистърска програма „Вътрешен одит”, а от 2010г. до момента е секретар УМОА на магистърска програма „Валутен, митнически и данъчен контрол”.

През м.04.2013г., гл. ас. д-р Зорница Петкова е приета за член на Съюза на учените в България.

От приложената диплома и академични справки е видно, че кандидатът за доцент отговаря на всички изисквания на чл. 53 от ППЗРАСРБ и чл. 60 от ППЗРАС в СА „Д.А.Ценов“ - Свищов.

IV. Количествена и качествена оценка (анализ) по критериите и показателите за учебната работа и съответствие с изискванията

От съдържащата се в документите за кандидатстване информация се вижда, че гл. ас. д-р Зорница Петкова самостоятелно е разработила и чете лекции по дисциплината „Митнически контрол и администрация“ по магистърска програма за специалностите „Икономика на търговията“ и „Икономика на туризма“. В съавторство е разработила лекционни курсове: „Финансов контрол“, „Банков контрол и надзор“, „Валутен и митнически контрол“, „Технология на митническия контрол, „Данъчно облагане на вътрешнообщностната търговия“.

От справка, издадена от СА „Д.А. Ценов“ – Свищов се вижда, че за периода 2013 – 2018 учебни години, гл. ас. д-р Зорница Петкова води лекционни курсове по дисциплините „Технология на валутния контрол“, „Валутен и митнически контрол“, „Технология на митническия контрол“, „Международно митническо сътрудничество“, „Магистърски семинар“ по магистърска програма „Валутен, данъчен и митнически контрол“, редовна форма на обучение, а за учебната 2017/2018 г. чете и лекционни курсове по дисциплината „Валутен и митнически контрол“ по магистърска програма „Икономика и мениджмънт на туризма“ – редовно обучение.

Приложената справка, издадена от Центъра за дистанционно обучение при СА „Д.А. Ценов“ – Свищов, ОКС „Магистър“ за периода 2007-2018 г. (октомврийски и мартенски приеми) показва, че гл. ас.д-р Зорница Петкова е титуляр или консултант по лекционни курсове за неикономисти, за икономисти и за студенти от ОКС „Професионален бакалавър“ по дисциплините „Вътрешен контрол“, „Фирмен контрол“, „Валутен и митнически контрол“, „Международно митническо сътрудничество“, „Конвенции и спогодби в митническия контрол“, „Технология на валутния контрол“, „Технология на митническия контрол“,

„Митническо представителство“, „Данъчно облагане на вътрешнообщностната търговия“, „Методология на вътрешния одит“, „Вътрешен одит в банките“, „Банков контрол и надзор“, „Магистърски семинар“ и „Магистърски колоквиум“.

Служебна справка, издадена от катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ към факултет „Стопанска отчетност“ информира, че за периода 2013-2018г. гл. ас.д-р Зорница Петкова е ръководила и рецензирала дипломанти, обучавани в ОКС „Магистър“.

От приложена служебна бележка от Центъра за следдипломно и факултативно обучение, сектор „Факултативно обучение“ се вижда, че кандидатът за доцент от летен семестър на учебната 2007/2008г. е водещ лектор по дисциплините „Митнически процедури и митнически режими“ и „Митническа документация“ към специализация „Валутен, митнически и данъчен контрол“.

СА „Д.А.Ценов“ – Свищов е издала удостоверения на гл. ас.д-р Зорница Петкова в уверение, че участва като „академичен наставник“ на студенти в професионално направление „Икономика“ в: проект BG051RO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на ЕС за периода от 19.11.2013 г. до края на изпълнение проекта (със заповед на ректора № 1467/29.12.2014 г.) и в проект BG05M2OP001-2.002-001 „Студентски практики“ – фаза I, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование в интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

За целите на учебния процес, гл. ас. д-р Зорница Петкова е разработила самостоятелно учебник „Митнически контрол и администрация“ в обем от 332 стандартни страници, който е обсъден на катедрен съвет, а в съавторство - „Данъчно облагане на вътрешнообщностната търговия“ – учебно пособие за дистанционно обучение – 50 стандартни авторски страници; „Технология на митническия контрол“ – учебно пособие за дистанционно обучение – 55 стандартни авторски страници; „Финансов контрол“ – 46 стандартни авторски страници.

Гл. ас. д-р Зорница Петкова е съавтор на учебно помагало „Сборник по валутен и митнически контрол (въпроси, тестове, казуси)” с 21 стандартни авторски страници.

В обобщение, на база представените документи за участие в конкурса за доцент, би могло да се даде висока оценка за учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност на гл. ас. д-р Зорница Петкова по значимите теми на правно-нормативната уредба, организацията и документирането на митническия контрол и на данъчния контрол.

От гореизложеното се вижда, че кандидатът за доцент отговаря на изискванията на чл. 60, ал. 2 т.1.2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България в СА „Д. А. Ценов” – Свищов.

V. Количествена и качествена оценка (анализ) по критериите и показателите за изследователската дейност и съответствие с изискванията

В конкурса за доцент, кандидатът представя 2 монографии (1 самостоятелна и 1 в съавторство), 4 студии (1 самостоятелна и 3 в съавторство), 12 самостоятелни статии, 6 самостоятелни доклада, представени на международни форуми и 6 участия в научни проекти, финансирани от държавната субсидия за научна дейност, съгласно Наредба № 9/08.08.2003 г., Наредба № 3/27.11.2015 г. и новата Наредба в сила от 01.01.2017 г.

Единият от монографичните трудове е на тема: „Съвместните дейности в митническия контролен процес“ и е самостоятелен, а вторият на тема „Приложение на митническите режими и проблеми на контрола върху тях“ е в съавторство.

По отношение на студиите следва да се каже, че едната е свързана с контрола на митническото складиране, две са по проблемите на обучението по финансов контрол и въвеждането на интерактивни модели за анализ и една изследва удовлетвореността на студентите от качеството на обучение в СА „Д.А.Ценов“ - Свищов. Тези студии са резултат от участието на гл. ас. д-р Зорница Петкова в екипи по НИП, като „Система за изследване удовлетворението на студентите от качеството на обучението в СА „Д.А. Ценов“ – Свищов“ и “Състояние и възможности за адаптиране към икономическата среда на бакалавърското и магистърското обучение по финансов контрол“, носят идентично с

публикациите наименование, а третата е „Усъвършенстване на обучението по контрол и анализ чрез интерактивни модели за симулиране на реална политическа среда“.

В списъка с публикации са оповестени дванадесет самостоятелни статии, всички посветени на различни аспекти на митническия контрол – три от тях са публикувани в чуждестранни специализирани издания, четири – в специализирани български научни издания и пет в други специализирани издания.

От приложената справка и от представената научна продукция се вижда, че гл. ас. д-р Зорница Петкова е публикувала шест самостоятелни доклада по повод участия в международни научни конференции (една проведена в Македония и пет в България). Може да се обобщи, че и шестте доклада са по проблемите на митническия процес и митническия контрол.

От наименованието на научноизследователските проекти, в които участва гл. ас. д-р Зорница Петкова е видно, че всички те са в областта на методите за обучение на студентите: НИП 37-2009 „Система за изследване удовлетворението на студентите от качеството на обучение в СА „Д.А.Ценов“ (27.04.2009г. – 15.11.2010 г.); НИП 37-2011 „Състояние и възможности за адаптиране към икономическата среда на бакалавърското и магистърското обучение по финансов контрол“ (14.04.2011 г. – 15.11.2011 г.); Инфраструктурен проект № ИП4-2012 „Създаване на виртуална лаборатория за научни и научно-приложни изследвания по контрол“ (15.03.2012 г. – 15.11.2012 г.); Научен форум К2-2013 „Възможности за усъвършенстване качеството на обучение на студентите чрез научни и практически изяви“ (21.03.2013 г. – 15.11.2013 г.); Инфраструктурен проект № ИП3-2014 Усъвършенстване обучението по контрол и анализ чрез интерактивни модели за симулиране на реална практическа среда“ (11.04.2014 г. – 01.12.2015 г.); Научен форум К9-2017 „Професионалната компетентност – гарант за обществено доверие към контрола“ (23.03.2017 г. – 01.12.2017 г.).

На фона на посоченото, би могло да се каже, че научните изследвания и цялостната изследователска дейност на гл. ас. д-р Зорница Петкова сочат последвателност в нейното развитие като учен в сферата на финансовия контрол и в обучението, в т.ч. по митнически контрол, което от своя страна е предпоставка за добра оценка на научно-изследователската ѝ дейност.

От гореизложеното се вижда, че кандидатът за доцент отговаря на изискванията на чл. 60, ал. 2 т.1 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България в СА „Д. А. Ценов” – Свищов.

VI. Съответствие с приносите в научните изисквания

Научните приноси с които гл.ас.д-р Зорница Петкова участва в конкурса за доцент са с методологическа и научно-приложна насоченост и биха могли да се систематизират в следните 5 направления: организация и технология на митническия контрол у нас и в страните членки на ЕС; приложение на митническите режими; съвместни действия на органите в митническата контролна дейност; качествата на кандидатстващите и на работещите в Агенция „Митници“ и обучения в областта на контрола.

Както в монографиите, така и в другите трудове, с които гл. ас.д-р Зорница Петкова участва в конкурса за доцент могат да се разграничат приноси с научен характер и такива, които имат научно-приложен характер.

Специално внимание заслужават двата монографични труда:

В самостоятелната монография „Съвместните дейности в митническия контролен процес“, с обем 192 печатни страници, положително следва да се оцени защитата на авторската теза, че съвместните дейности между Агенция „Митници“ и свързаните с нея държавни структури и контролни институции са важни за повишаване ефективността на митническия контрол. Разработката се състои от четири глави. В тях е направена оценка на съвместните дейности между Агенция „Митници“ и другите държавни структури и контролните институции в три основни аспекта, свързани с реализация на фискалната, икономическата и защитната функция на митническия контрол. Оценката се основава на направен анализ на: връзките и зависимостите между реализираните приходи и степента на тяхната събираемост, както и между разрешения внос/износ и извършените проверки за автентичност на издадени лицензи; тенденциите и зависимостите между установените нарушения, резултатите от разкритите случаи на фалшифицирани и опасни стоки и предприетите контролни действия.

Очертани са основните проблеми на съвместните дейности между Агенция „Митници“ и други държавни структури при реализация на

фискалната, икономическата и защитната функция на митническия контрол. Проблемите са изведени въз основа на анализ на информацията за прилаганите форми на съвместни дейности и резултатите от дейността на Агенция „Митници“ и тези на други държавни структури с които съвместяват дейности. Проблемите и приложените механизми за тяхното решаване в организационен и нормативен аспект са насочени към подпомагане на митническата администрация в усъвършенстване на осъществяваната от нея контролна дейност.

Извършен е анализ на дейностите, изграждащи процеса на обучение в Агенция „Митници“, като са проучени прилаганите видове, методи и форми на обучение за повишаване компетентностите на митническите служители. На тази основа са идентифицирани силните и слабите страни в процеса на обучение на митническите служители и са формулирани предложения за неговото усъвършенстване.

На основата на теоретични и теоретико-приложни изследвания, чрез обобщаване на теоретичните познания и добрите практики в областта на митническия и валутен контрол, вътрешния одит и данъчното облагане върху вътрешнообщностната търговия е извършено методическо обогатяване на знанията в тези области. В резултат на това са разработени методически и дидактически материали за обучение на студентите.

По отношение на монографичния труд „Приложение на митническите режими и проблеми на контрола върху тях“, авторското участие е в разработването на глава втора, т. 1, 3, 5, 7 и 9, глава трета т. 1, 3, 5 и гл. четвърта т. 1, т.е. всички въпроси, свързани с разгледаните в монографията митнически режими при внос, износ и транзит на стоки, имащи за цел да удостоверят практическото им приложение, като за всеки един от разгледаните конкретни митнически режими авторът е извел поставените цели и резултатите от тях.

Считам, че са налице и приноси в областта на обучението по митнически контрол, съдържащи се в разработените учебници и учебни пособия за обучение на студенти в СА „Д.А.Ценов“.

VII. Характеризиране академичната известност на кандидата

Академичната известност на гл.ас.д-р Зорница Петкова се оценява на база представената справка за цитирания на нейни разработки.

Цитирани са 9 нейните научни произведения от 8 автора. В пет от цитиранията са посочени конкретни страници от разработките на гл.ас.д-р Зорница Петкова, а останалите присъстват в списъка с използваната литература.

VIII. Критични бележки и предложения

На база представените материали за участие в конкурса си позволявам да направя две критични бележки:

1. В някои части на различните разработки изложението има предимно описателен характер на известни в нормативната уредба и в теорията на контрола постановки, без достатъчно аргументирано и критично отношение на автора към представената материя, без полемики и дискусии по поставените проблеми, характерни за стила на писане на научни продукти;

2. Считаю, че в научната продукция касаеща теорията и практиката на митническия контрол се съдържат идеи, които се нуждаят от доразвиване, с цел да бъдат направени обосновани предложения за подобряване на митническия процес.

Горепосочените критични бележки не намаляват в значителна степен научните достойнства на рецензираните научни публикации. Те по-скоро служат като препоръка за бъдещата работа на кандидата за академичната длъжност „доцент“, като си позволявам да препоръчам на Зорница Петкова в бъдеще да се ориентира към писане на повече самостоятелни публикации – студии и статии, което би довело до завишаване на добавените ползи в научно-преподавателската ѝ работа.

IX. Обобщено заключение и становище

От обобщения преглед на публикациите на гл.ас. д-р Зорница Петкова проличава:

Първо: Наличието на достатъчен брой публикации, на които може да се присъди висока оценка по отношение на качествено и количествено им оценяване, с което отговаря на изискванията на чл.60 ал.1 т.3 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов.;

Второ: утвърждаването на гл. ас. д-р Зорница Петкова като преподавател и учен в областта на митническия контрол е безспорно основание за участие в конкурса;

Трето: Налице са приноси в творчеството на гл.ас. д-р Зорница Петкова. Те са резултат на системната и последователната ѝ дейност като

изследовател и преподавател. Приложените материали в конкурса доказват, че гл.ас. д-р Зорница Петкова се изявява и като участник в научни разработки по проекти, които са в помощ както на обучението, така и на практиката.

Обобщено заключение: От всички представени документи за участие в конкурса и от написаното по-горе е видно, че гл. ас. д-р Зорница Петкова:

- Отговаря на изискванията на чл. 60 ал.1 т.1 и т.2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов по отношение: притежаване на научната степен „доктор“, заемане на академичната длъжност „главен асистент“, академична аудиторна и извънаудиторна заетост в СА „Д.А. Ценов” – Свищов над норматива;

- Отговаря на изискванията на чл. 60 ал.1 т.3 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” – Свищов по отношение както на самостоятелния си монографичния труд, така и на този в съавторство. Налице са и публикации в чужбина, в т.ч. в специализирани научни издания;

- Отговаря на изискванията на чл. 60 ал.1 т.4 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов по отношение на издаден самостоятелен учебник – предназначен за обучение на студенти, обсъден в катедрата и публикуван по надлежния ред;

- Отговаря на изискванията на чл. 60 ал.2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” – гр. Свищов с представяне на други учебни материали, четене на лекционни курсове по съответстващи на конкурса учебни дисциплини, участие в изследователски проекти с публикувани резултати и участие с доклади в чуждестранни и национални научни форуми.

Становище: Представените научни трудове в количествен, тематичен, съдържателен и качествен аспект и документите по конкурса, доказват, че отговарят напълно на изискванията на Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов” – Свищов за заемане на академичната длъжност „доцент“. Това ми дава

достатъчно основание с убеденост да предложи на почитаемите членове на Научното жури, гл. ас. д-р Зорница Петкова да бъде избрана на академична длъжност „доцент” по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) и да заявя намерението си да гласувам положително на предстоящото заседание на Научното жури.

03.07.2018г.

Рецензент:

/проф. д-р Надя Костова/

